

Listek.

P. Marcelin Caf,

duhovnik frančiškanskega reda.

Prijatelju v spomin J. M.

Sv. Križ na Murskem polju. »Slov. Gospodar« piše v predzadnji številki, da je zdaj pravi čas, da dosežemo slovenske napise in pečate. Dragi rojak, ako prideš n. pr. od severa proti Sv. Križu, videl boš med prvimi znamenitostmi »K. k. Postamt«. Pri nas se še torej tudi šopiri le nemški napis. Ako te pa ta napis preveč žali, pa se obrni v drugo stran in kaj boš tam videl? Zagledal bodeš »Posojilnica« in »Kmetijska zadruha«. Ta dva napisa sta nam toraj nekako zadostila za oni nemški napis. Dasi štejeta ta zavoda že obilo udov, vendar bi jih lahko več pristopilo. Že večkrat sem slišal pogovarjati se gospodinje, n. pr. vpraša ena: »Ti, kako ceno pa imajo jajca v zadruhi?« Odgovor: 44 za en goldinar ali dve kroni. »Ej, mi jih pa dajemo 50 za en goldinar. Torej pa je vendar zadruha boljša. Seveda je boljše! Pomislite: marsikatera gospodinja spravi na teden do 180 jajec. Ako je cena jajec 44 za eden goldinar, tako to znaša 4 gld. 10 kr., kdo drugi spravi ravno toliko vkup, a bode dobil, ker je cena 50 za en gld., le 3 gld. 60 kr. torej je razloček ravno eno krono. In koliko zneso to na eno leto? Kakih 25 gld. In pri drugih rečeh je ravno tako. In koliko je našim ljudem pomagano pri posojilnici. Ni ti treba daljnjega pota v mesto, da bi shranil svoj denar, tukaj doma pred očmi imaš zavod, ki ti ravno tako obrestuje, kakor kaka hranilnica kje v mestu. Če si v sili, ni ti treba delati nikakega pisma, ne prošnje, h kateri potrebuješ učenega moža in ki ne bode delal zastoni, lahko greš sam, vložiš ustmeno prošnjo in za eden teden ali dva, imaš denar v rokah brez vsakih sitnostij. Še eno društvo imamo. Namreč bralno društvo, ki je pognalo letos krepke korenine globoko v naše sredine, razprostrlo je veje po naši lepi okolici. Dasi je bilo to društvo lansko leto nekako zaspano, dvignilo se je letos krepko iz svojega spanja, zato smo dolžni v prvi vrsti hvalo našim rojakom duhovnikom in drugim blagim podpornikom, ki so nam priskočili z obilnimi doneski na pomoč. Ako pogledamo ob določeni uri v bralno sobo, vidimo tam postavnega krepkega mladeniča in tudi takih ne manjka, ki so še pred kratkim časom obiskavali šole. Ali ni to veselo? In ali ni boljše, ako se pride pred časom k službi božji, da vstopi v bralno sobo in pregleduje novice iz naše lepe domovine, kakor pa da bi morebiti šel v gostilno, tam denar zapravljaj in k zadnjemu še službo božjo opustil. Bralno društvo pa ni samo zato, da bi poučevalo, ono naj tudi priredi večkrat nedolžne veselice, kjer bi se društveniki in tudi drugi pošteno zabavali. In to mi dobro vemo. Zato bode naše društvo priredilo veselico z gledališko igro, pri kateri bodo nastopili naši vrli »strelci« kot igralci in pevci. Oj takrat pač, kdor le more, naj nas ne pozabi obiskati! To vam bo zabave in smeha pri Sv. Križu. A vi pa, kateri se niste pri našem društvu, pa le še pristopite, da nas bode obilno število, da bomo lahko rekli: »Nezmagana mi četa smo.« V našem društvu še pač pogrešamo precejšno število naših vrlih gospodarjev kakor tudi fantov. Dve vasi naše fare še nimata niti enega uda. Manjkajo še celo nekateri občinski predstojniki! — Zdaj bomo imeli, v nekaterih občinah že imajo, občinske volitve. Pri volitvah pač ne bo nobenega boja, ker so v vseh občinah enako misleči posestniki, izvzemši edno, a tam so bržkone tudi enakomisleči, izvzemši nekatere, ki bodo gotovo — propali. Naj bi vendar naši občinski predstojniki začeli vsi, kateri še uradujejo v blaženi nemščini, slovensko uradovati. In pri nekem se vemo za samonemški pečat! Proč! Le pokažimo pred svetom, da smo Slovenci, da se ne sramujemo svojega materinega jezika, ampak da stojimo trdno za našo sv. vero in narod. Mi gremo naprej!

Mihov.

Veličasten je bil njegov pogreb. Mnogoštevilna duhovščina in nedogledna množica ste ga spremljali k zadnjemu pokoju. Komu je smrt uničila življenje? Osivelemu, onemoglemu starčku, ki že komaj pričakuje, da se reši zemeljskega trpljenja? Ne. Mlado, nadežno življenje je usahnilo v tihi samostanski celici oč. oo. frančiškanov v Mariboru. V svoji najlepši dobi je umrl služabnik Gospodov.

Rojen je bil P. Marcelin pri sv. Martinu pri Vurmburgu, dne 6. maja 1876. Dopršil je pet gimnazijskih razredov v Mariboru. Božja previdnost ga je poklicala drugam. Dne 25. avgusta 1894 je vstopil v frančiškanski red, kjer je obljube storil 2. oktobra 1898 ter bil posvečen 16. julija 1899. Teden pozneje je stopil pred oltar Gospodov, da bi mu hvaležnega srca daroval prvo daritev. Te sreče pa ni užival dolgo. Že 14. marca 1901 ga je po dolgi mučni bolezni Bog poklical k sebi, da bi mu dal neminljiv venec večnega duhovništva.

Lepe lastnosti so ga dičile v življenju. V dijaških letih je bil izvanredno pobožen. Saj mu je pobožnost dobra mati vcepila že v otroško srce. Kolikrat je klečal pred Marijino ponobo! Večkrat je zatrjeval materi: »Mati, le Marija mi bo pomagala, da bom dobro napredoval v učenju.« Kakšna radost je pač napolnjevala v takih trenutkih materino srce! O da bi se tudi današnje dijaštvo ne sramovalo ne zasebne, pa tudi ne očitne verske pobožnosti! Gotovo bi marsikdo srečno dovršil svoja učna leta, ako bi uvaževal povsem resnice, da je prazno delo brez božjega blagoslova.

O tem se je prepričal pokojni Marcelin. Z vstrajno marljivostjo je dovršil peti gimnazijski razred. Sam je pozneje večkrat priznal, da sta molitev in lasten trud premagala vse težave.

Bil je sicer prikupljivega vedenja. Vsakdo je bil rad v njegovi družini. Zato si je pridobil spoštovanje in ljubezen pri vseh sovrstnikih, katerih se je tudi v poznejših letih vedno radostno spominjal.

Stariše je iznenadila njegova izjava, da hoče biti redovnik. Toda branila mu tega tudi nista, saj sta vedela, da ga je klical Bog. Veliko mi je pisal v šestih letih svojega redovniškega življenja. Spoznal sem šele zdaj, kako vnet je bil za svoj poklic. Prav tako. Če pa človek nima veselja do svojega stanu, pač ne more nihče pričakovati, da bo izpolnjeval vestno svoje dolžnosti. »Vem,« tako mi je pisal, »da bom našel velike ovire, ker je redovniški stan sploh težaven stan, toda zdaj sem tu. Bog me bo podpiral.« Že v noviciatu je pridno porabil čas za učenje. Vedel je, da mora pobožnega duhovnika dičiti tudi temeljito znanje. »Tu imam zdaj priliko poučevati resne bogoslovne in druge znanstvene knjige, ki mi bodo mnogo koristile, ki so mi že zdaj sladko zadoščenje za neumljive Homerjeve periode.« Homer sploh ni bil nikdar njegov prijatelj.

Posebno ga je pa bolelo to, da ni imel pri roki nobene slovenske knjige. »Prijatelj,« mi je tožil nekoč, »bojim se, da ne bi pozabil materinega jezika. Preskrbi mi dobro slovensko knjigo.« Umevno. V tujih krajih je redka materina beseda. Kogar bi ne bolelo tako odkritosrečno priznanje! Z veseljem mu je naročil vrli oče »Dom in Svet«, ki ga je odslej redno prejemal. Ko sem ga pozneje opomnil na bogoslovni list »Voditelj«, je bil takoj tudi njegov naročnik. »Začudeno nas gledajo,« mi je pisal pozneje, »naši nemški tovariši, ker mi Slovenci beremo slovenska lista. To je naše posebno veselje. Zdi se nam v takih trenutkih, da nismo na tujih

tleh. Materin glas nas nekako oživi in navduši za vsako stanovsko dolžnost.«

Sploh so bili naši slovenski junaki, — bilo jih je pet ali šest vseh skupaj — v nemških samostanih, posebno v Hall-u in pozneje v Schwarz-u na Tirolskem, v tem oziru že prosti. Redno se je med njimi glasila slovenska beseda, a večkrat, posebno na izletih, je odmevala tudi slovenska pesem. Ves navdušen mi je opisal ta prvi izredni pojav.

Leta so minevala. Po čemer je tako silno hrepenel, je dosegel. V prvem letu bogoslovja je bil posvečen. V začasni cerkvi Matere Milosti v Mariboru je primiciral. Bil je to zanj in za stariše najlepši dan v življenju. Z novim pogumom se je vrnil nazaj, da bi dokončal drugo leto bogoslovja. Hodil je večkrat na pomoč ter se je pri tej priliki tudi nevarno prehladil. Že takrat so ga komaj rešili smrti. Ta dogodek je vsestransko vplival nanj. Povzročil je smrtno kal, izpremenil je njegov značaj. Postal je tih, zamišljen, resen. Vendar je ves strah zmagalo trdno upanje, da bo kmalu prišel v slovenske kraje med ljudstvo, katero je tako ljubil. Zdelo se je, da je imel samo še to željo na svetu. »Ločena sva sicer zdaj, toda če Bog da, bova skupno delovala v dušno korist dobrega slovenskega ljudstva.«

Ta želja se mu je skoraj izpolnila. Novo upanje je dobil, ko so bili vsi slovenski samostani združeni s kranjsko provincijo sv. Križa v Ljubljani. Kdo je bil tega bolj vesel ko on! Toda kljub tej izpremembi so vse njegove slovenske tovariše baje radi pomanjkanja vzeli v nemško dunajsko-štajersko provincijo, dočim je njegov odločen nastop uplival toliko, da je edini prišel v Maribor, ter tu tudi ostal radi svoje bolezni. Radosten mi je pisal to novico: kdo bi si mislil, da bom tudi jaz še kdaj slušatelj v vašem duhovskem semenišču!

Prišel je tretje bogoslovsko leto, res, samo prišel. V sredini meseca novembra je bil zadnjikrat pri predavanjih. Vsled močnega prehlajenja se mu je bolezen ponovila ter vsakdan hujše mučila svojo žrtev. Med boleznijo je vedno mislil na predavanja ter povpraševal, kako je v kolegiju (soli). Redno je iskreno pozdravljal vse, posebno svoje letne tovariše. Pa tudi ti so mu vračali ljubezen in ga hodili tolažiti. Našel sem ga večkrat pri bogoslovski knjigi, posebno splošna, ko bolezen še ni bila tako resna. Šaljivo je pripomnil, da se ga bo že naveličala, ker jo je že večkrat odslavil. Ko pa se to le ni zgodilo, ampak je bila nevarnost vedno večja, je bil drugih misli. Par tednov pred svojo smrtjo mi je otožen dejal: »Dragi moj, glej, vi že imate vsi izpite za prvi tečaj, jaz še ne. Moj Bog, čutim, da sem bil zadnjič v kolegiju, da ne bom več med svojimi dragimi tovariši. Kako sem se razveselil, ko sem izvedel, da pridem k vam, pa kako se je vse izpremenilo. Toda volja božja je.« Solze so ga polile.

Da, vdan v voljo božjo je potrpežljivo prenašal ves čas svojo bolezen. Posebno ga je mučil hud kašelj. Ko je slednjič izgubil skoraj tudi ves glas, je mirno pripoznal: »Prijatelj, umrl bom, umrl.« Globoko je uprl vame pogled, v dno duše so mi segale te resne besede. Težko kakor še nikdar sem se poslovil z rosnim očesom in bolestnim prepričanjem, da zanj ni več človeške pomoči. Bil sem predzadnjič pri njem.

Slednjič sem ga videl na dan njegove smrti. Še enkrat me je hotel videti. Spoznal me je še. Smehljaje se mi je večkrat podal roko v zadnji pozdrav. Kako se je trudil za besedo, a je bilo le pretrgano, nerazložno šepetanje. Govorile so oči. Zadnjič sta se srečala najina pogleda. Bili so že resni, smrtni trenutki. Mrzlo telo, mrtvaški pot, globoki, redki vzdihljaji — vse to je naznanjalo, da se bliža ločitev. Še enkrat je zbral vse svoje moči za zadnji vzdih... Bil je to trenutek, ko sem prvič v življenju gledal z

boleznim srcem, kako smrt izvršuje svoj posel, kako uničuje življenje...

Iz stolnih lin pa je tužno oznanjal čaroben zvonov glas, da se je zemljan preselil v večne domove...

Šopek materi na grob.

Zvonovi so ravnokar odzvonili; njih žalostni glasovi še večno bučijo, dokler se popolnoma ne porazgube v vlažnem, južnem zraku — jaz pa stojim ob robu novoizkopanega groba! Hudo je pač gledati v temno, pusto jamo, pa veliko hujše in strašnejše je stati ob odprtem grobu, kamor so položili blago materino srce! Kost pri kosti... in tam iz kota me svarilno gleda mrtvaška glava, kakor bi mi hotela reči: »Človek, spomni se, da si pepel, pomisli, da boš tudi ti meni enkrat enak!«

Tukaj torej bodete prebivali, draga mati, v taki neprijazni hišici, v taki nevljudni družini. Tukaj boš počivalo, zlahtno materino srce, ti ki si zaslužilo, da bi prebivalo v palači iz biserjev in dragih kamenov!

Da, mati, to je človeška usoda, tako je odločil Bog že v raju z besedami: »... Dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzel, ker prah si in v prah se boš povrnil.« To je nepremennljiv zakon, ki velja vsem Adamovim otrokom, revnim in bogatim, sužnom kakor vladarjem.

Materino srce, kak neusahljiv vir ljubezni, kak neizčrpljiv zaklad si mi bilo ti! Kakor orehovo luščino metali so me valovi življenja sem in tje, a v tvojem osenčju našel sem vedno varno zavetje in iz tebe so se kar sipali žarki ljubezni.

Ni toraj čudo, če občudujejo in obožavajo materinsko ljubezen vsi narodi, bodisi olikani ali napol divji. Drastično, pa poznamovalno izraža to n. pr. francoski narod s svojo prislovico, ki se približno tako-le glasi: Neki razuzdani mladenič je imel znanje z ravno tako ničvredno žensko; ko sta nekega dne tako skupaj sedela in se pomenkovala, vpraša ga ona nenadoma: »Ali me res ljubiš?«

»Da, jaz te ljubim čez vse in pripravljen sem storiti vse, karkoli mi velelaš.« »Dobro«, nadaljuje ničvrednica, »tako bom videla, če si govoril resnico; ako me res nad vse ljubiš, idi domu, izreži svoji materi srce iz prsi in mi ga prinesi.« Nesrečni mladenič se da res zapeljati in izvrši ta grozen čin.

Izrezal je materi srce in ga nesel svoji izvoljenki. Ko pa je bil že na njenem domu, pade mu še utripajoče materino srce pod noge, on se ob njem izpodtakne in pade. Tukaj pa spregovori srce vse v skrbeh z trepetajočim glasom: »Oh, ljubi moj sin, saj se menda nisi preveč udaril?«

Precej čudna, skoraj bi rekel grozna je ta prislovica, pa v njej je prav karakteristično izražen nazor in pojem, ki ga ima francosko ljudstvo o materinski ljubezni. Hoče nam namreč reči, da materino srce rado in vse odpušča bodisi še tako grozna početja in tako neizmerna razžaljenja.

Blagor mu, za koga še bije tako srce! A jaz... meni je odvzet ta neprecenljivi zaklad, meni se je posušil ta vir ljubezni! Le tesno leseno shrambo, kamor so položili moje bisere, smem gledati in še to mi bodo kmalu prikrili.

Pa moralo je tako priti, ker večni zakoni so kakor rečeno neizpremenljivi. Res, nad vse sem spoštoval vas, mati, pa ko bi vas še tisočkrat tako ljubil in čislal, bi ne povrnil niti jednega dneva vaše ljubezni do mene. Iz vsega srca vam privoščim dobrodejnega večnega počitka; kako bi vam ga tudi ne, saj ste si ga zaslužili, saj ste spolnili svoje dolžnosti kot mati!

Votlo bobnenje me je vzdramilo iz mojega premišljevanja; grobar je pričel svoje delo...! O le grebi, grebi brezsrčni mož; strgal mi boš sicer mater izpred mojih oči, pa iz spomina in srca mi jih ne moreš!

Še en pogled na napol že zasuto rakev... z Bogom, mati!

Hitrih korakov sem zapustil pokopališče. Kaj bi pač sedaj počel brez matere, ko bi me naša sv. vera ne učila, da se enkrat zopet snideva v večnosti!

Cerkvene zadeve.

Narodnost in vera.

P. Freund je govoril v konferenci za moške v cerkvi sv. Petra na Dunaju dne 12. min. m. blizu tako-le o gorenjem predmetu:

Sedanji časi so časi skrajnosti. Skrajnosti vladajo na polji gospodarskem in narodnostnem. Za danes hočemo posvetiti svojo pozornost narodnostnemu polju, v kolikor se ga dotikajo tudi verska vprašanja.

Nekaterim je narodnost nad vse. Ti ljudje vganjajo ž njo pravo malikovavstvo. Iz nje si napravljajo Apisa, pred katerega popadajo in ga molijo. Darujejo mu vse. Samo narodnost! Ta jim je začetek, središče in konec, s kratka vse!

Tu vlada edino le strast, sama strast. Strast pa je huda ost, ki priganja k delovanju — pa tudi obveza, ki slepi vid.

Samo-narodnjaki so slepi za slabosti svojega lastnega naroda. Kdo je vendar tako bedast, da bi mogel s prepričanjem trditi, da ima samo en narod pravico do obstanka, da je le ta edini, ki je brez napake, enak krasnemu angelu iz nebes?

Po drugi strani pa so samo-narodnjaki slepi za prednosti in vrline drugih narodov. Po njihovem mnenju niso drugi narodi ne le samo manj vredni, ampak kar naravnost za — nič. Kar pa je za nič, se mora sovražiti! Torej sovraštvo nasproti drugim narodom, tudi ako bivajo na istih tleh, uživajo isti zrak, pijejo od tiste vode!

Pri tem pa, ko je nekaterim narodnost nad vse, drugim ni — nič! To so prave skrajnosti. Oni, ki hočejo razdehati ves družabni svet, ki hočejo rodbinske vezi ali kar popolnoma presekati ali jih pa za sedaj le še razvozljavajo z vsemi močmi, ljudje, ki nočejo ničesar vedeti ne o občinah, ne o državah — tudi ničesar nočejo vedeti o narodnosti. Ti ljudje ne poznajo združevanja sorodnih si sil. Postaviti hočejo Babilon, v katerem bi milijoni in milijoni ljudij kar tako skupaj prebivali.

Krivo je eno ko drugo. V sredi med obema skrajnostima je resnica. Kako krasna, kako pravična je — prav ker je v sredi — sodba katoliške cerkve o narodnostnem vprašanju! Po njej imajo vsi ljudje, torej vsa plemena, rudeča in rujava, črna in bela enega Boga, enega Odrešenika, ki se ni večlovečil in umrl samo za nekatere izbrane, ampak za vse brez razločka. Vsi imamo en velik namen, kateremu se morajo vsi drugi, še tako različni podrediti, namreč večno izveščanje. Ujemaje se z naukom sv. cerkve, piše sv. apostol Pavel: »Ne sramujem se evangelija; Božja moč je namreč v zveščanje vsakemu, kateri veruje.« »Grekom in Negrekom, modrim in nemodrim sem dolžnik.« »Ni (namreč v bistvu) razločka med Judi in Grki: ker Eden in Isti je Gospod vseh, ne za vse, ki ga kličejo.« In še dalje pravi: »Tu se ne gre ne za Juda ne za Grka, ne za sužna ne za prostega, ne za moža ne za ženo, ker vsi ste eno v Kristusu.« Torej eno v glavni stvari! Neopravičeno je torej preobilno poviševanje lastnega naroda, vsako zaničevanje bodisi katerega koli naroda pa je zločin.

Poleg te bistvene enakosti narodov pa so razločki v drugih ozirih. Ako mora biti vrejeno vsaktero nagnenje, mora biti še posebej glavno nagnenje, ki je ljubezen, tako n. pr. je vendar otrokom lastni oče bližnji,

kot kateri si bodi prihajač. Sin mora svojega očeta ljubiti bolj kot druge ljudi. Oni narod, ki ga imenujemo svoj narod, ker sem se iz njega rodil, ker med njim živim, smem, morem in moram bolj ljubiti kot kateri si bodi drug. Tako uči tudi sv. Pavel: »Vse naj se godi dostojno in v redu.« Pavel nam je pa tudi po svojem delovanju vzgled. Oznanjeval je evangelij vsem, ker je bil vsem namenjen; toda začel je pri svojih rojakih; »najprej njim, potem poganom«.

Pred kratkim dobil sem v roko zelo razširjeno knjižuro, v katerej se bere: »Romanom katolicizem, Slovanom shizma, Germanom protestantizem!« Se stališča razuma bi se moral človek sramovati, ozirati se sploh na ta poziv, ko bi se enaki pozivi dan na dan ne ponavljali sedaj v tej, sedaj v oni obliki, prazne besede, ki pa tako lahko pri dandanašnji nerazsodnosti zapeljejo razum, da podleže strasti.

Ta poziv pa sam sebi nasprotuje. Naj govorim prav tako, da lahko oprime vsak z roko. Kaj bi kdo rekel, ko bi jaz začel učiti: Za Romane je $3 \times 3 = 7$, za Slovane je $3 \times 3 = 9$ in za Germane je $3 \times 3 = 8$. Prav po pravici bi moral vsakdo trditi, da sem, če uže ne popolnoma nor, vsaj precej prismojen! Resnica je vedno in povsod resnica. »Resnica Gospodova ostane na vekov veke«. Čehi morajo pripoznati, da so bili tepeni na Beli Gori, prav tako kot Francozi svoj Sedan. Ni drugače. Zgodovinska resnica ostane resnica, naj je »zgodovina« pisana v nemškem, slovanskem ali romanskem jeziku. In kakor računski, zgodovinski, ostane tudi verska resnica verska resnica in verska zmota verska zmota, naj jo nahajamo bodisi pri Nemcih, Slovanih ali Romanih.

Zato pa je edino pravo le to: vsak narod je dolžan vsprejeti pravo vero in po njej živeti, kakor hitro jo je spoznal za resnično.

Gospodarske stvari.

Nekaj za sadjarje.

III.

Iz vsejane pečke ne zraste vselej zlahtno drevo, akoravno je vzeta od zlahtnega sadu. »Ne vselej« rečemo za to, ker se zna včasih vendar pod ugodnimi pogoji tudi kaj izvrstnega razviti iz nje. Ako se pa hoče za gotovo sad te ali one kakovosti imeti, se mora drevo vselej cepiti.

Kedaj naj se režejo cepiči za spomladansko cepljenje? Kratek odgovor je: Prej ko začnejo mladike zelenje poganjati. Najboljše je, da se dobijo cepiči, to je eno letne mladike, okoli sv. Jožefa. Kakih 14 dni prej ali slej je vsejedno. Potem pa se naj utaknejo kakih 10 cm globoko v vlažen pesek v kleti ali na kakem senčnem kraju. Tako se ohranijo več mescev sposobni za cepljenje. Smejo pa se že o pustu (posebno črešnje) ali celo v jeseni rezati in se hraniti na omenjeni način. Samo zmrznjene ne smejo biti mladike, ko se režejo.

Kakšno debelost morajo imeti divjaki, ki se cepijo! Zadostuje debelost navadnega svinčnika, katero velikost dosežejo v drugem letu svoje starosti, nekateri pa že v prvem, zanemarjeni pa še le v tretjem. Ako so pa debelejši, bode uspeh tem povoljnejši. — Ali se naj cepijo mlada drevesa pri tleh ali pa visoko? To je vsejedno in ni vsejedno. Raste cepljenje na obojni način. Pa nekatere kakor je n. pr. vsega priporočila vredna Ananas rajneta nočejo prav rasti na visokost. Treba je torej, da se pusti divjak rasti do kronske višine, ali pa se naj pri tleh cepi s takšno sorto, ki dobro uspeva na visokost, in še le v kronski višini se naj pozneje leta cepi slaborastna sorta.

(Dalje prihodnjič.)